

VAS MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL

A.D.A.

Celldömölk Város Polgármesteri Hivatal Központi Iktató	
Érk.:	2012. AUG. 17
Szám:	C/5980/0 Mell.:

Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága

Iktatószám: XVIII-F-002/1209-2/2012.

Ügyintéző: Avar Kálmán

Telefon: (94) 577-415

Tárgy: tájékoztatás és felhívás védekezésre

Mellékletek: R. completa összefoglaló

Hiv. szám: --

Valamennyi Vas megyei Önkormányzati Hivatal jegyzője

Székhelyén

Tisztelt (Kör)Jegyző Asszony/Úr!

Új, veszélyes diófa károsító jelent meg Vas megyében

A Vas Megyei Kormányhivatal Növény-, és Talajvédelmi Igazgatósága, mint elsőfokú élelmiszerlánc felügyeleti szerv munkatársai fokozott felderítést végeztek Kőszeg térségében lévő diófákon, nyugati dióburok-fúrólégy (*Rhagoletis completa*) fertőzés gyanújának tisztázására, miután e térségből számoltak be magyarországi megjelenéséről 2011-ben, a Nyugat-magyarországi Egyetem, Erdőművelési és Erdővédelmi Intézet munkatársai.

A sárga ragacsos illatcsalétekkel kiegészített csapdákból 2012. július 17-től jelentek meg a rajzó dióburok-fúrólégy imágók. A faj pontos identifikációját a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatósága (NÉBIH NTAI) Károsító Diagnosztikai Laboratóriumában végezték el. A morfológiai fajmeghatározás, melyet genetikai (PCR) vizsgálattal is megerősítettek, egyértelműen az Észak-Amerikából származó nyugati dióburok-fúrólégy (*Rhagoletis completa* Cresson) jelenlétét igazolta.

Előfordulását Felsőcsatár, Szombathely térségében is kimutattuk. Várható, hogy a megye további területein is megjelenik.

Fontos feladatunk a karantén listás károsító terjedésének megakadályozása!

A kártevő terjedése aktív módon, a legyek repülése útján történik. Tápnövényének széleskörű előfordulása (házi kertekben, ültetvényekben, közterületeken, parkokban, erdős területeken) elősegíti a gyors terjedést és felszaporodást. Terjedésének megakadályozásának legbiztosabb módja, ha megakadályozzuk, hogy a **lárva a fertőzött burokból a talajba kerüljön. Hatékony módszer a fák aljának (csurgási körét 2-3 m-t meghaladóan) főlíatakarása, továbbá a lehullott zöld burokból lévő terméskezdemények és burokmaradványok égetéssel történő megsemmisítése.**

Fertőzött területről dió magoncot, zöld burokból lévő diót, burokmaradványokat, valamint talajt kivinni tilos!

A károsító elleni védekezésre a NÉBIH NTAI sürgősségi eseti engedélyt adott ki a **Decis, Karate Zeon 5 CS, Calypso 480 SC, Mospilan 20 SG** készítményekre. Használatuk során az engedélyokiratban előírt munkavédelmi óvórendszabályokat és környezetvédelmi előírásokat szigorúan be kell tartani. A kezelt dióban a rendeltetésszerű felhasználás mellett kötelezően előírt élelmezés-egészségügyi várakozási idő 30 nap.

9762 Tanakajd, Ambrózy sétány 2. Telefon: (06 94) 577 410 Fax: (06 94) 377 160

E-mail: ntsz@vas.ontsz.hu Honlap: http://www.mgszh.gov.hu/elerhetosegek/vas_elerhetoseg/vas_nti.html

Alkalmazásuk jelentősen gyérítheti a kártevők egyedszámát, ha nem is biztosít teljes védelmet a rajzás egyenetlensége miatt.

A nyugati dióburok-fúrólégy teljes felszámolására nincs lehetőség.

Feladatunk a terjedésének visszaszorítása, ehhez azonban a termelők és a lakosság aktív közreműködése szükséges!

Ha a fenti információk alapján gyanúja van a károsító jelenlétére (pl. a leírásnak megfelelő tüneteket észlel), vagy ha úgy véli, hogy a kifejlett egyedeket látja:

- azonnal értesítse a Vas Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóságát. (elérhetőségek: tel.: (06)94/577-410; fax: (06)94/377-160; email: vas-nti@nebih.gov.hu)
- vele egyidejűleg tegye meg a fentiekben ajánlott védekezési intézkedéseket,

továbbá kérjük szíves közreműködésüket a mellékelt tájékoztató alapján az érintett termelők, gazdálkodók tájékoztatásában.

További információk: http://www.nebih.gov.hu/aktualitasok/hirek/08_06_diohejlegy.html

Tanakajd, 2012. augusztus 16.

Tisztelettel:

Szabó Levente s.k.
igazgató

A nyugati dióburok-fúrólégy (*Rhagoletis completa*)

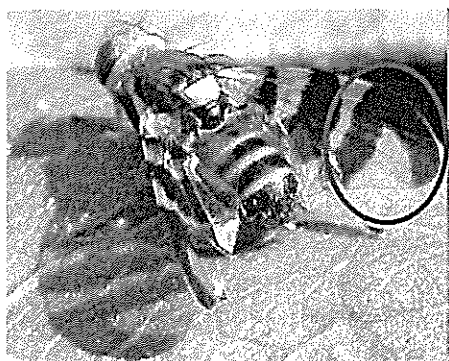
A nyugati dióburok-fúrólégy (*Rhagoletis completa* Cresson) Európában nem honos, karantén károsító, egy nemzedékes faj. Az USA és Mexikó területéről származik, a 80'-as évek elején jelent meg először Európában, Svájcban. Tápnövénye a dió (*Juglans* spp), melynek termésburkában károsít és erős fertőzésnél akár 50%-os kártételt okozhat a dióültetvényeinkben. Előfordulása Szlovénia (1997), Észak-Olaszország (1998), Németország (1993), Horvátország (2003), Franciaország (2007) és Ausztria (2009) területéről igazolt. Európa éghajlati adottságai és tápnövényének széleskörű előfordulása elősegíti a gyors terjedését és felszaporodását.

A kifejlett egyedek szárny fesztávolsága 8-10 mm, barna alapszínű, feje sárga, tora sötét, egy sárga félkör alakú folttal a pajzsocskán (1. kép). A légy lárvái piszkosfehérek, kifejletten 6 mm hosszúságúak.

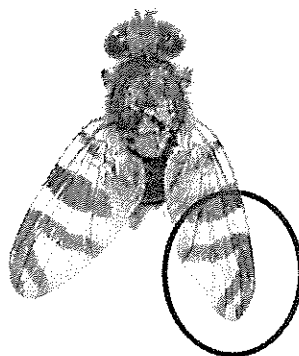
A talajban báb alakban telel át. Az imágó július elejétől szeptember közepéig rajzik, amely időszak alatt folyamatos a tojásrakás. Az első stádiumú lárvák augusztus elején jelennek meg. Az előrejelzésükhöz használható sárga ragacsos illatsalétekkal kiegészített csapdákat (CSALAMON® PALZ) a rajzás kezdetét megelőzően, június második felében, a fán elszórtan, de főleg a korona felső harmadában kell elhelyezni.

Az előrejelzésre használt csapda nem szelektív. Az egyéb *Rhagoletis* fajokat is fogja. Megkülönböztetésük fontos, mivel növény-egészségügyi státuszuk nem azonos. A legfeltűnőbb morfológiai különbséget a szárnymintázat mutatja.

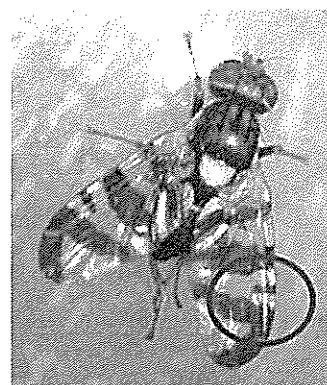
A diót károsító *R. completa* imágó szárnyvégén lévő 3. elágazó pigmentált folt külső ága a szegélyeret követi és túlhalad a középéren (1.kép). *R. cingulata* imágó esetében a szárnycsúcsi sötét folt csak a szárny végén ágazik el (2. kép). Az európai cseresznyelégy *R. cerasi* imágó szárnyvégén lévő fordított V alakú sávpár külső ága a szegélyeret követi és túlhalad a középéren (hasonlóan a *R. completa* szárnycsúcsi részéhez), viszont előtte egy vessző alakú rövid folt helyezkedik el (3. kép).

1. kép: *R. completa* imágó /P. Legros

2. kép: *R. cingulata* imágó/ Dér Zsófia

3. kép: *R. cerasi* imágó /agripest.net

A nyugati dióburok-fúrólégy kártétele a még zöld színű termésburkon jól látható. A termés felületén kezdetben apró, tojásrakáshoz készített szúrásnyomok figyelhetők meg. A termésburok a benne fejlődő lárvák táplálkozása nyomán megbarnul, megfeketedik. A fertőzött termés általában idő előtt lehull a fáról, valamint a termésburok rátapad a dió kemény héjára, majd elszíneződik, megpenészedik, így a termés fogyasztásra alkalmatlanná válik. (4., 5. kép).

4. kép: *R. completa* kártétele dió termésen / P.Falatico

5. kép: *R. completa* lárva és kártétele, amit meg kell éfznünk / EPPO Gallery

A kártétel könnyen összetéveszthető a dió baktériumos megbetegedésének (*Xanthomonas campestris* cv. *juglandis*) tüneteivel, amelyek csak meleg, párás időben jelentkeznek. A baktérium levélen, hajtáson, vesszőn, virágbarkán valamint a gyümölcs héjrészén egyaránt megtalálható, szabálytalan, vizenyős elfeketedő foltokat okoz.

A kártevő terjedése aktív módon, a legyek repülése útján történik. Tápnövényének széleskörű előfordulása (házi kertekben, ültetvényekben, közterületeken, parkokban, erdős területeken) elősegíti a gyors terjedést és felszaporodást. Terjedésének megakadályozásának legbiztosabb módja, ha megakadályozzuk, hogy a lárva a fertőzött burokból a talajba kerüljön. Hatékony módszer a fák aljának (csurgási körét 2-3 m-t meghaladóan) fóliatakarása, továbbá a lehullott zöld burokban lévő terméskezdemények és burokmaradványok égetéssel történő megsemmisítése.

Fertőzött területről dió magoncot, zöld burokban lévő diót, burokmaradványokat, valamint talajt kivinni tilos!

A károsító elleni védekezésre a NÉBIH NTAI szükséghelyzeti eseti engedélyt adott ki a **Decis**, **Karate Zeon 5 CS**, **Calypso 480 SC**, **Mospilan 20 SG** készítményekre. A Használatuk során az engedélyokiratban előírt munkavédelmi óvrendszabályokat és környezetvédelmi előírásokat szigorúan be kell tartani. A kezelt dióban a rendeltetésszerű felhasználás mellett kötelezően előírt élelmezés-egészségügyi várakozási idő 30 nap.

Alkalmazásuk jelentősen gyérítheti a kártevők egyedszámát, ha nem is biztosít teljes védelmet a rajzás egyenetlensége miatt.

A nyugati dióburok-fúrólégy teljes felszámolására nincs lehetőség.

Feladatunk a terjedésének visszaszorítása, ehhez azonban a termelők és a lakosság aktív közreműködése szükséges!

Ha a fenti információk alapján gyanúja van a károsító jelenlétére (pl. a leírásnak megfelelő tüneteket észlel), vagy ha úgy véli, hogy a kifejlett egyedek látja:

- azonnal értesítse a Vas Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóságát. (elérhetőségek: tel.: (06)94/577-410; fax: (06)94/377-160; email: vas-nti@nebih.gov.hu)

- vele egyidejűleg tegye meg a fentiekben ajánlott védekezési intézkedéseket.